

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2019 m. liepos 2 d.
(OR. en)

10745/19
ADD 1

LIMITE

ENER 397
WTO 190
FDI 20

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 9305/19
+ ADD 1

Dalykas: Derybiniai nurodymai dėl Energetikos chartijos sutarties modernizavimo
– Priėmimas

Priede pateikiami derybiniai nurodymai dėl pirmiau nurodyto Tarybos sprendimo, išdėstyto dok. 10745/19.

DERYBINIAI NURODYMAI DĖL ENERGETIKOS CHARTIJOS SUTARTIES MODERNIZAVIMO

Dėl derybų proceso:

Visų derybų metu Sąjungai atstovauja Komisija. Vadovaudamosi lojalaus bendradarbiavimo ir vieningo atstovavimo išorės santykiuose principais, kaip nustatyta Sutartyse, Sąjunga ir derybose dalyvaujančios Sąjungos valstybės narės visų derybų metu visapusiškai derina pozicijas ir imasi reikiamų veiksmų.

Šie derybiniai nurodymai nedaro poveikio Sutartyse nustatytam Sąjungos ir valstybių narių kompetencijos pasidalijimui.

Valstybės narės, kurios yra Energetikos chartijos sutarties narės, naudojami savo balsavimo teisėmis ir reiškia savo nuomonę vadovaudamosi šiais nurodymais ir anksčiau sutartomis ES pozicijomis.

Dėl derybų turinio:

A. SUSITARIMO POBŪDIS IR TAIKYMO SRITIS

Derybų tikslas – modernizuoti 1994 m. gruodžio 17 d. Lisabonoje Susitariančiųjų Šalių (įskaitant Europos Sąjungą (ES) ir jos valstybes nares¹) pasirašytos Energetikos chartijos sutarties (ECS) nuostatas ir parengti susitarimą, kuriuo ši sutartis būtų modernizuota.

2018 m. lapkričio mėn. ECS ministrų konferencijoje ECS Susitariančiosios Šalys susitarė dėl modernizuotinių nuostatų sąrašo².

¹ 2016 m. sausio 1 d. Italija pasitraukė iš ECS.

² https://energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/CCDECS/2018/CCDEC201818_-_STR_Modernisation_of_the_Energy_Charter_Treaty.pdf

B. SIŪLOMAS SUSITARIMO TURINYS

Bendrieji principai ir tikslai

Modernizuotos ECS tikslas turėtų būti tvariai palengvinti ECS Susitariančiųjų Šalių tarpusavio investicijas į energetikos sektorių, nustatant nuoseklią ir modernią teisiškai privalomą sistemą, kuri suteiktų teisinio tikrumo ir užtikrintų aukštą investicijų apsaugos lygį.

Modernizuota ECS turėtų būti siekiama nustatyti aiškias taisykles dėl daugelio su investicijomis susijusių klausimų. Tai savo ruožtu sudarys sąlygas ECS Susitariančiosioms Šalims stiprinti savo energetikos sektoriaus institucinius gebėjimus, viešąją politiką ir teisines sistemas.

Modernizuotoje ECS turėtų būti paaiškinta, kad ES gali reikalauti, jog vidaus rinkoje veikiantys rinkos dalyviai iš trečiųjų šalių laikytųsi taikytinų Sąjungos ir valstybių narių teisės aktų, įskaitant susijusius su aplinkos ir saugos politika.

Modernizuotoje ECS turėtų būti atsižvelgiama į klimato kaitą bei perėjimo prie švarios energijos tikslus ir ji turėtų padėti siekti Paryžiaus susitarimo tikslų.

Investicijų apsauga

Derybomis ECS investicijų apsaugos nuostatos turėtų būti suderintos su šiuolaikiniais standartais, nustatytais neseniai ES ir jos valstybių narių sudarytais susitarimais, be to, ECS turėtų būti pritaikyta prie naujų pasaulinių politinių ir ekonominių pokyčių (be kita ko, energetikos sektoriuje).

Modernizuotos ECS investicijų apsaugos standartais turėtų būti toliau siekiama aukšto investicijų apsaugos lygio, o atitinkamomis nuostatomis Šalių investuotojams ir investicijoms viena kitos rinkose turėtų būti užtikrinamas teisinis tikrumas.

Modernizuotoje ECS turėtų būti aiškiai apibrėžta, kokioms investicijoms ir investuotojams ji taikoma. Investuotojo apibrėžtis turėtų aiškiai neapimti investuotojų ir įmonių, kurie nevykdo esminės verslo veiklos savo kilmės šalyje, kad būtų aišku, jog priedangos įmonės negali kreiptis dėl ginčų pagal ECS.

Modernizuotoje ECS turėtų būti aiškiai dar kartą patvirtinta jos Susitariančiųjų Šalių teisė imtis priemonių, kad būtų pasiekti teisėti viešosios politikos tikslai, pavyzdžiui, sveikatos apsauga, sauga, aplinkos ar visuomenės dorovės apsauga, socialinė ar vartotojų apsauga (teisė reglamentuoti).

Vadovaujantis reformuotu ES požiūriu į investicijų apsaugą, turėtų būti paaiškinta, kad investicijų apsaugos nuostatos negali būti aiškinamos kaip Šalių įsipareigojimas nekeisti savo įstatymų, be kita ko, tokiu būdu, kuris gali padaryti neigiamą poveikį investuotojų pelno lūkesčiams. Tai turėtų apimti nuostatas dėl valstybės pagalbos, laikantis galiojančių ES susitarimų.

Į modernizuotą ECS turėtų būti įtraukti tinkami ES teisę ir reformuotą ES požiūrį į investicijų apsaugą atitinkantys investuotojų ir investicijų apsaugos standartai, visų pirma (bet ne vien):

- – didžiausio palankumo režimo nuostata, kuri pagal ECS taip pat apima nacionalinį režimą;
- – sąžiningas ir teisingas elgesys, taip pat visiška apsauga ir saugumas („nuolatinė apsauga ir garantijos“), tinkamai aprašyti aiškinimo tikslais;
- – ekspropriacija, įskaitant tiesioginę ir netiesioginę, ir tinkamai apibrėžta netiesioginė ekspropriacija, paaiškinant jos pobūdį;
- – bendrosios apsaugos nuostata: paaiškinti bendrosios apsaugos nuostatos taikymo sritį, kuri apima „konkrečius“ arba „rašytinius“ įsipareigojimus ir į kurią įtraukti tik sutartinių įsipareigojimų pažeidimai vykdant oficialias valdžios funkcijas;

- – pervedimai: suteikiama su investicijomis susijusių pervedimų laisvė, nustatant tinkamas išimtis ir apsaugos nuostatas finansinių sunkumų ar krizių atvejams; ir
- – atsisakymas taikyti palankias nuostatas: leidimas atsisakančiajai Šaliai patvirtinti ar toliau taikyti priemones, susijusias su tarptautinės taikos ir saugumo palaikymu (įskaitant žmogaus teisių apsaugą), kuriomis uždraudžiami sandoriai su tuo investuotoju arba į taikymo sritį įtrauktos investicijos.

ES dalyvaus nagrinėjant ginčų sprendimų temas, nurodytas modernizuotinių nuostatų sąraše (nepagrįsti ieškiniai, skaidrumas, teismo išlaidų apmokėjimo užtikrinimas, žalos įvertinimas ir trečiųjų šalių finansavimas), vadovaujantis ES požiūriu, kurio laikomasi jos investicijų apsaugos susitarimuose, ir ES pozicija UNCITRAL III darbo grupėje ir pagal ICSID, siekiant užtikrinti, kad į šį požiūrį būtų atsižvelgta modernizuotoje ECS.

Bet kuriuo atveju ES turėtų siekti užtikrinti, kad ECS būtų taikomos šiuo metu vykdomos investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo daugiašalės reformos, pavyzdžiui, vykdomos UNCITRAL III darbo grupėje ir pagal ICSID. Tai apima siekį užtikrinti, kad ECS atveju būtų kompetentingas būsimas daugiašalis investicijų teismas.

Europos Sąjunga gali dalyvauti derybose visomis modernizuotinių nuostatų sąraše nurodytomis temomis, vadovaudamasi šiais derybiniais nurodymais ir ES požiūriu, kurio laikomasi jos investicijų apsaugos susitarimuose. Ji taip pat užtikrins, kad visos taisyklės ar įsipareigojimai, dėl kurių Europos Sąjunga susitars, atitiktų ES teisinę sistemą.

Darnus vystymasis ir įmonių socialinė atsakomybė

Į modernizuotą ECS turėtų būti įtrauktos nuostatos dėl darnaus vystymosi, įskaitant nuostatas dėl klimato kaitos ir perėjimo prie švarios energijos, laikantis Paryžiaus susitarimo ir neseniai sudarytų ES susitarimų bei ES pozicijų vykstančiose derybose. Be to, ja turėtų būti prisidedama prie skatinimo laikytis žmogaus teisių ir tarptautinių darbo standartų, be kita ko, nuostatomis dėl skaidrumo ir įmonių socialinės atsakomybės / atsakingo verslo.

Ekonominės integracijos regioninė organizacija

ES nepitaria nuostatos dėl ekonominės integracijos regioninės organizacijos pakeitimui ECS modernizavimo procese. Tačiau jei derybos apimtų ir nuostatą dėl ekonominės integracijos regioninės organizacijos, ES turėtų užtikrinti, kad modernizuotos ECS nuostatos tikslas ir toliau būtų nustatyti, kad jokia ECS nuostata neturėtų būti aiškinama kaip nustatanti pareigą kuriai nors ECS Šaliai, kuri yra ekonominės integracijos susitarimo šalis, taikyti kitai ECS Šaliai, kuri nėra to ekonominės integracijos susitarimo šalis, bet kokį lengvatinį režimą, taikomą tarp to ekonominės integracijos susitarimo šalių.

Pasirengimo investicijoms etapas

ES nepitaria tam, kad modernizuojant ECS būtų įtrauktas pasirengimo investicijoms etapas, nes dėmesys turėtų būti sutelktas į investicijų apsaugos nuostatas. Vis dėlto, jei derybos apimtų ir pasirengimo investicijoms etapą, ES turėtų prieštarauti tam, kad ginčų sprendimo procedūros būtų taikomos pasirengimo investicijoms etapo nuostatomis.

Tranzitas

Tranzitui skirtos nuostatos turėtų būti paaiškintos, kad būtų geriau atsižvelgta į reikalavimus dėl integruotų energijos rinkų, kuriose taikomos trečiųjų šalių prieigos teisės, kaip yra ES.

Dujų atveju turėtų būti paaiškinta, kad Energetikos chartijoje vartojama tranzito sąvoka neprieštaruoja atviros prieigos ir neribojamo keitimosi dujomis netaikant teritorinių apribojimų principui, kai prekyba energija grindžiama virtualiais srautais, o ne keitimusi fizinėmis molekulėmis, kaip taikoma ES. Visos taisyklės ar įsipareigojimai, dėl kurių Europos Sąjunga susitars, turėtų atitikti ES teisinę sistemą ir ES tarptautinius įsipareigojimus, visų pirma susijusius su trečiųjų šalių prieiga ir tarifais už infrastruktūros naudojimą.

„Chartijos“ apibrėžtis

Apibrėžtis svarbi kelioms esminėms ECS nuostatomis. Siekiant atnaujinti pirminę 1991 m. Europos energetikos chartiją 2015 m. buvo priimta Tarptautinė energetikos chartija. ECS Susitariančiosioms Šalims nepavyko susitarti, ar ECS minima Chartija galėtų būti taip pat suprantama kaip nuoroda į Tarptautinę energetikos chartiją. ES pritarė tokiam aiškinimui. Todėl į modernizuotoje ECS pateiktą „chartijos“ apibrėžtį turėtų būti įtraukta 2015 m. Tarptautinė energetikos chartija.

„Ekonominės veiklos energetikos sektoriuje“ apibrėžtis

Investicijos, kurioms taikoma ECS, turi būti susijusios su „ekonominė veikla energetikos sektoriuje“. Tokia ekonominė veikla siejama su produktais ir medžiagomis, dažniausiai susijusiais su išskaitiniu kuru (išvardytais Energetikos chartijos sutarties EM I priede). Apibrėžtis gali neapimti naujų investavimo tendencijų, visų pirma susijusių su atsinaujinančiąja energija ar efektyvaus energijos vartojimo priemonėmis ir bevykstančiu energetikos sektoriaus skaitmeninimu. Todėl į modernizuotą ECS turėtų būti įtraukta „ekonominės veiklos energetikos sektoriuje“ apibrėžtis, pagal kurią būtų galima atsižvelgti į perėjimo prie saugios ir tvarios mažo anglies dioksido kiekio, labiau skaitmeninės ir į vartotoją orientuotos energetikos sistemos keliamus iššūkius ir teikiamas galimybes.

Nebeaktualių nuostatų išbraukimas

ECS sekretoriatas paprašė modernizuojant ECS spręsti nebeaktualių sutarties nuostatų klausimą. Tai nėra ES prioritetas, tačiau kadangi jas išbraukus ECS būtų lengviau skaitoma, šią galimybę būtų galima apsvarstyti.